



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Radana Malíka v právní věci stěžovatele **Národního bezpečnostního úřadu**, se sídlem v Praze 5, Na Popelce 2/16, za účasti **L. J.**, zastoupené JUDr. PhDr. Oldřichem Choděrou, advokátem se sídlem v Praze 1, Národní 25, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2004, č. j. 6 Ca 153/2004 – 53,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Stěžovatel **je p o v i n e n** zaplatit účastnici řízení Libuši Jenyšové na náhradě nákladů řízení částku **1 0 7 5 K č** do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. PhDr. Oldřicha Choděry, advokáta.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 7. 12. 2004, č. j. 6 Ca 153/2004 - 53, zamítl žalobu účastnice L. J. proti rozhodnutí ředitele Národního bezpečnostního úřadu (dále jen „NBÚ“) ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2330/2004-NBÚ/07-SO, kterým byla zamítnuta stížnost proti oznámení NBÚ ze dne 29. 3. 2004, č. j. 9962/2004-NBÚ/PFO-P, o nevydání osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi. Městský soud v odůvodnění rozsudku především uvedl, že přezkoumání napadeného rozhodnutí ředitele NBÚ ze dne 3. 6. 2004 Kolegiem na úseku ochrany utajovaných skutečností (dále jen „Kolegium“) a vydání zamítavého rozhodnutí tohoto Kolegia ze dne 19. 7. 2004, sp. zn. Kl 42/2004, o opravném prostředku účastnice nebrání soudnímu přezkumu. Je tomu tak proto, že nebyly splněny zákonné podmínky pro vyslovení překážky věci pravomocně rozhodnuté, protože rozhodnutí Kolegia, vzhledem k odlišné úpravě procesních předpisů o řízení (§ 77a až 77k zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů) i vzhledem k tomu, že zákon předpokládá jak rozhodnutí Kolegia, tak i rozhodnutí soudu, nezakládá nedostatek podmínky řízení bránící věcnému přezkoumání napadeného rozhodnutí soudem. Ve věci samé pak městský soud dospěl k závěru, že písemné

materiály, na základě nichž bylo v tomto případě rozhodováno, obsahují dostatek podkladů, ze kterých bylo možno zjistit úplný skutkový stav potřebný pro rozhodnutí. Městský soud však žalobu zamítl, neboť existují doklady, které vzbuzují určitou pochybnost o bezpečnostní způsobilosti účastnice, jež vylučuje vydání požadovaného osvědčení.

V kasační stížnosti podané proti rozsudku městského soudu stěžovatel především vyjádřil nesouhlas se závěrem městského soudu, že v tomto případě nebyla dána překážka věci rozhodnuté. Tuto překážku spatřuje v tom, že nejsou splněny jiné podmínky řízení podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a nikoliv v tom, že by soud již v téže věci rozhodl. Existence vykonatelného rozhodnutí Kolegia totiž založilo překážku věci fakticky již rozhodnuté. Samo Kolegium považuje svá rozhodnutí za rozhodnutí nezávislého tribunálu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Ostatně pokud by zákonodárce nepovažoval Kolegium za nezávislý tribunál, bezpochyby by připustil, aby i jeho rozhodnutí podléhalo soudnímu přezkumu. Tak tomu však není. Naopak soudní přezkoumávání rozhodnutí Kolegia je výslovně vyloučeno. V této věci proto mělo být respektováno rozhodnutí nezávislého Kolegia, které rozhodovalo jako první v pořadí. Pokud by však jednal a rozhodoval jako první soud, nemohlo by jednat naopak Kolegium. Neposouzení vykonatelného rozhodnutí Kolegia jako překážky věci rozhodnuté proto vyvolává značnou právní nejistotu. Z těchto důvodů by proto měl být jak Kolegiem, tak i soudem vzájemně respektován závěr ve věci samé, který byl vydán dříve. Městský soud tak vydáním zamítavého rozsudku nesprávně posoudil právní otázku vztahu dvou nezávislých orgánů přezkumu rozhodnutí o zamítnutí stížnosti (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), nevzal v úvahu, že chyběla podmínka řízení se zřetelem k existenci překážky věci již rozhodnuté (§ 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s.) a nevypořádal se se všemi důvody, pro které neodmítl žalobu (§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.). Stěžovatel má za to, že se zřetelem na uvedenou problematiku jsou dány důvody pro to, aby věc byla předložena Ústavnímu soudu k posouzení ústavnosti ustanovení § 73 odst. 2 či ustanovení § 77a až § 77 k zákona č. 148/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně utajovaných skutečností“). Proto se domáhal, aby byl rozsudek městského soudu zrušen a žaloba účastnice odmítnuta.

Účastnice ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že byla poučena o tom, že proti napadenému rozhodnutí ředitele NBÚ může podat jak opravný prostředek ke Kolegiu, tak i správní žalobu k příslušnému soudu. Městský soud správně vycházel ze základního ústavního principu vyplývajícího z čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož všechna rozhodnutí orgánů veřejné správy zakládající práva účastníka řízení podléhají soudnímu přezkumu s výjimkou těch, které vyloučí zákon. Za této situace by byl závěr o nepřipustnosti soudního přezkumu s poukazem na to, že již proběhlo řízení u Kolegia, jednoznačným porušením práva na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Účastníci by tak bylo odňato právo výslovně stanovené tímto článkem a zákonem. Rozhodnutí Kolegia tak vzhledem k odlišné úpravě procesních předpisů i vzhledem k tomu, že zákon předpokládá vydání rozhodnutí tohoto orgánu i rozhodnutí soudní, nezakládá nedostatek podmínky řízení bránící věcnému přezkoumání napadeného rozhodnutí soudem. Se zřetelem k uvedenému navrhl účastnice, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ust. § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu a z důvodů, které uplatnil stěžovatel v kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odst. 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu spisu vyplývá, že NBÚ oznámil dne 29. 3. 2004 pod č. j. 9962/2004-NBÚ/PFO-P účastníci, že ji nevydává osvědčení pro styk s utajovanými skutečnostmi. Rozhodnutím ředitele NBÚ ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2330/2004-NBÚ/07-SO, byla zamítnuta stížnost účastnice proti uvedenému oznámení o nevydání osvědčení. V tomto rozhodnutí byla účastnice poučena, že ve lhůtě 15dnů ode dne doručení může podat jednak opravný prostředek, o němž přísluší rozhodovat Kolegiu na úseku ochrany utajovaných skutečností a jednak žalobu, o níž přísluší rozhodovat příslušnému krajskému soudu. Rozhodnutím Kolegia ze dne 19. 7. 2004, sp. zn. Kl 42/2004, byl zamítnut opravný prostředek účastnice proti rozhodnutí ředitele NBÚ s poučením, že proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

Již Ústavní soud ve svém nálezu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04, kterým zrušil dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů ustanovení § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností konstatoval, že Kolegium nedostojí nárokům na materiálně chápaný soud předvídaný čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a proto argumentace, že rozhodnutí Kolegia představuje překážku věci soudem již rozhodnuté (*rei iudicatae*) je z ústavního pohledu neudržitelná. Současně Ústavní soud též konstatoval, že jakkoliv řízení před Kolegiem umožňuje dosáhnout ochrany zájmu na bezpečnosti, není způsobilé dostát nárokům čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a zajistit soudní ochranu právům, jež mohla být v souvislosti s bezpečnostním prověřováním dotčena. Tento cíl umožňuje nejlépe dosáhnout soudní přezkum, jehož roli není sto nahradit přezkum prováděný Kolegiem.

V rozhodné době umožňovalo ustanovení § 73 odst. 2 zákona o ochraně utajovaných skutečností k žalobě účastníka řízení soudní přezkum rozhodnutí ředitele NBÚ ze dne 3. 6. 2004, č. j. 2330/2004-NBÚ/07-SO, a ustanovení § 77a odst. 1 citovaného zákona pak umožňovalo přezkoumání téhož rozhodnutí k opravnému prostředku účastníka řízení Kolegiem. Účastnice v předmětné věci byla také v souladu s těmito ustanoveními řádně poučena o možnostech přezkumu uvedeného rozhodnutí ředitele NBÚ právě v tomto rozhodnutí. Zákon o ochraně utajovaných skutečností v té době nijak neupravoval vzájemný vztah řízení před Kolegiem a před krajským, resp. městským, soudem. Z ustanovení § 73 odst. 2 a § 77a až § 77k zákona o ochraně utajovaných skutečností nebylo možno dovodit ani přednost některého z uvedených řízení s tím, že druhé pak aplikovat nelze a řízení před Kolegiem se řídilo odlišnými procesními předpisy (§ 77a až § 77 k citovaného zákona) než řízení před soudem (s. ř. s.).

Podle názoru Nejvyššího správního soudu není v rozhodnutí Kolegia ze dne 19. 7. 2004 jiná neodstranitelná překážka řízení, která bránila městskému soudu v rozhodnutí o žalobě podané účastnicí, byť jak rozhodnutí Kolegia, tak i rozsudek městského soudu byly vydány ve vztahu k těmto rozhodnutí ředitele NBÚ.

Nejvyšší správní soud nemůže přehlédnout, že zákon o ochraně utajovaných skutečností v rozhodné době předpokládal přezkoumání rozhodnutí ředitele NBÚ jak Kolegiem na základě opravného prostředku účastníka řízení, tak i příslušným soudem na základě žaloby účastníka řízení, aniž by stanovil přednost některého z uvedených řízení s tím, že druhé pak aplikovat nelze. Jestliže i řízení před Kolegiem a městským soudem bylo v rozhodné době spravováno odlišnými procesními předpisy je z toho zřejmý záměr zákonodárce umožnit přezkoumání uvedeného rozhodnutí ředitele NBÚ jak v řízení před Kolegiem, tak i v řízení před správním soudem, opět bez přednosti jednoho z těchto řízení. Jakkoliv tato úprava budí nejasnosti, není uvedeno, které řízení má proběhnout dříve a není

řešen vztah mezi rozhodnutím Kolegia, které nelze považovat za soud ani v materiálním pojetí a rozhodnutím soudním, nelze z ní podle názoru Nejvyššího správního soudu vyvodit nepřipustnost soudního přezkoumání rozhodnutí ředitele NBÚ, a tedy vydání rozsudku příslušným soudem s poukazem na to, že již toto rozhodnutí bylo přezkoumáno rozhodnutím Kolegia. Taková úvaha o výluce soudního přezkumu rozhodnutí ředitele NBÚ by byla v příkrém rozporu s čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, podle něhož, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se obrátit na soud, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. V tomto případě však zákon o ochraně utajovaných skutečností nestanovil jinak, ba naopak, když v ustanovení § 73 odst. 2 výslovně předpokládal a připouštěl soudní přezkum takového rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedenou argumentaci neshledal postup městského soudu nezákonným, pokud napadeným rozsudkem rozhodl ve věci a žalobu usnesením neodmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. z důvodu nesplnění jiných podmínek řízení, jejichž nedostatek je neodstranitelný. Proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud neshledal důvody k předložení věci Ústavnímu soudu, protože již nálezem tohoto soudu ze dne 26. 4. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 11/04, bylo zrušeno dnem vyhlášení tohoto nálezu ve Sbírce zákonů ustanovení § 77k odst. 6 zákona o ochraně utajovaných skutečností.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., podle něhož účastník, měl-li ve věci úspěch, má proti druhému účastníkovi právo na náhradu všech nákladů řízení, pokud je vynaložil důvodně. Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti úspěch neměl a účastníci, která měla ve věci úspěch vznikly náklady řízení v souvislosti s právním zastoupením advokátem v tomto řízení. Nejvyšší správní soud proto uložil povinnost stěžovateli, aby zaplatil účastníci na náhradě nákladů řízení částku 1075 Kč, a to za jeden úkon právní služby za 1000 Kč, kterým je vyjádření ke kasační stížnosti, podle ustanovení § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů a náhrada hotových výdajů 75 Kč podle ustanovení § 13 odst. 3 citované vyhlášky.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. října 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu